

# ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

## ҚАРОР

### Дар бораи Тартиби пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

Мутобиқи [моддаи 14](#) Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва [моддаи 3](#) Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. [Тартиби](#) пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ тасдиқ карда шавад (замима мегардад).

2. Вазорату идораҳо ҷиҳати таъмини талаботи Тартиби пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ чораҳои зарурӣ андешида, бо мақсади ҷамъовари маълумоти дар Тартиби мазкур пешбинигардида санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳавии худро ба он мутобиқ намоянд.

Раиси

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон  
Раҳмон

Эмомалӣ

аз 31 декабри соли 2020, № 670

ш. Душанбе

Замима

ба [қарори](#) Ҳукумати

Ҷумҳурии Тоҷикистон

аз 31 декабри соли 2020, № 670

### Тартиби пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

#### 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Тартиби пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ (минбаъд - Тартиб) объект, мақсад ва талабот барои пешниҳоди имтиёзҳо, инчунин баҳодиҳӣ ва назорати самаранокии имтиёзҳои пешниҳодшуда ва (ё) пешниҳодшавандаро муайян ва танзим менамояд.

## 2. Мафҳумҳои асосии дар Тартиб истифодашаванда:

- имтиёзҳо (хароҷоти андозӣ) - бартариятҳое, ки мутобиқи қонунгузорӣ ба андозсупорандагон пешниҳод мешаванд, аз ҷумла додани имконияти напардохтан ё дар ҳаҷми камтар ё дар муҳлатҳои нисбатан дертар ҳисоб намудан ва супоридани андозҳо ва пардохтҳо;

- имтиёзҳои пешниҳодшуда - имтиёзҳое, ки дар доираи кодексҳои андоз ва гумрук, созишномаҳои сармоягузорӣ ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявӣ муқаррар гардидааст;

- имтиёзҳои пешниҳодшаванда - имтиёзҳое, ки бо ташаббуси мақомоти ваколатдори соҳавӣ ва (ё) субъектҳои дигар пешбинӣ мегарданд;

- самаранокии имтиёзҳо - баҳогузориҳои натиҷаи татбиқи имтиёзҳо дар раванди фаъолияти молиявӣ иқтисодии андозсупорандагон;

- мақоми ваколатдор - мақоми давлатии пешбарандаи сиёсати андоз;

- мақомоти ваколатдори соҳавӣ - мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор ҷиҳати баҳодихии самаранокии имтиёзҳо ваколатдор шудаанд.

## 2. МАҚСАД АЗ ПЕШНИҲОДИ ИМТИЁЗҲО

### 3. Мақсади асосии пешниҳоди имтиёзҳо:

- таъмини ҳавасмандгардонии молиявӣ иқтисодии андозсупорандагон ҷиҳати рушд додан ва васеъ намудани доираи фаъолияти соҳаҳои афзалиятнок;

- таъсиси ҷойҳои кори нав, баланд бардоштани фонди музди меҳнат, ҳавасмандгардонӣ ва беҳтар намудани сатҳи иҷтимоии кормандон;

- фароҳам овардани шароити мусоиди иқтисодӣ барои рушди истеҳсолот ва ҷалби сармоя;

- дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар ҳалли мушкилиҳои хусусияти иҷтимоидошта.

4. Мақоми ваколатдор баҳодихии ҷамъбастии самаранокии имтиёзҳоро дар асоси баҳодихии аз ҷониби мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ пешниҳодшуда мегузаронад, агар сатҳи баҳодихии самаранокии имтиёзҳои ҳисобкардашуда баробар ба як ва ё зиёда аз як бошад.

5. Баҳодихии самаранокии имтиёзҳои амалкунандаи қонунгузорӣ аз ҷониби мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ тибқи Тартиб гузаронида мешавад.

6. Лоихаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки пешниҳоди имтиёзҳоро дар бар мегирад, мутобиқи Тартиб бояд аз ҷониби мақомоти

ваколатдори соҳавӣ ё субъекти ташаббускор мавриди таҳлил қарор дода шавад.

7. Дар сурати аз ҷониби вазорату идораҳои соҳавӣ ва (ё) субъектҳои, ки бо ташаббуси онҳо ва (ё) нисбати онҳо имтиёзҳо муқаррар гардидааст (пешбинӣ мегардад), пешниҳод нашудани маълумот дар бораи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо (асосноккунии мавҷудияти таъсири мусбии имтиёзҳо) мақоми ваколатдор барои бекор (рад) намудани ҷунин имтиёзҳо тибқи тартиби муқарраргардида ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои соҳавӣ) ҳулоса пешниҳод менамояд.

### **3. НАМУДИ ИМТИЁЗҲО ВА ТАЛАБОТ БАРОИ ПЕШНИҲОД НАМУДАНИ ОНҲО**

8. Имтиёзҳо дар асоси қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи талаботи Тартиб пешниҳод карда мешаванд.

9. Барои мақсадҳои амалигардонии Тартиб имтиёзҳо ба намудҳои зерин тақсим карда мешаванд:

- аз андозбандӣ истисно намудани унсурҳои алоҳидаи андозбандишаванда;
- озодкунӣ аз пардохти андозҳо ва пардохтҳои гумрукӣ (пурра, қисман ва ё ба муҳлати муайян);
- паст намудани меъёри андоз ва пардохтҳои гумрукӣ;
- намуди дигари имтиёзҳои, ки қонунгузорӣ пешбинӣ намудааст.

10. Баҳодиҳии имтиёзҳо аз рӯи андозҳои дахлдор дар муҳлати на кам аз 12 моҳи пайдарпай гузаронида мешавад, агар дар Тартиб ҳолатҳои дигар муқаррар нагардида бошанд.

11. Агар сатҳи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо мутобиқи банди 5 замиаи 9 ба ҳамин Тартиб ҳисобкардашуда камтар аз як ҳосил гардад, имтиёзҳо бесамар арзёбӣ карда мешаванд.

12. Агар сатҳи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо мутобиқи банди 5 замиаи 9 ба ҳамин Тартиб ҳисобкардашуда баробар ба як ва ё зиёда аз як ҳосил гардад, имтиёзҳо самаранок арзёбӣ карда мешаванд.

13. Пешниҳоди имтиёзҳои бесамар ва хусусияти инфиродидошта (ба истиснои имтиёзҳои дар доираи созишномаи сармоягузорӣ пешниҳодшаванда) манъ аст, агар қонунгузорӣ тартиби дигарро муқаррар накарда бошад.

14. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳои дар доираи созишномаҳои сармоягузорӣ пешниҳодшуда (пешниҳодшаванда) тибқи шартҳои дар созишномаҳои сармоягузорӣ пешбинишуда бо риояи Тартиб, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоягузорӣ амалӣ карда шуда, натиҷаи он ба мақоми ваколатдор пешниҳод карда мешавад. Дар сурати баҳодиҳии

чамъбастӣ бесамар арзёбӣ гардидани имтиёзҳо ва дар сатҳи дахлдор иҷро нагардидани шарту талаботи созишномаи сармоягузорӣ мақоми ваколатдор барои бекор (рад) намудан ва ё тамдиди муҳлати амали созишномаи сармоягузорӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоягузорӣ) хулоса пешниҳод менамояд.

#### **4. ТАШКИЛИ РАВАНДИ БАҲОДИҲИИ САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО**

15. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо дар се марҳила анҷом дода мешавад:

- марҳилаи аввал - барӯйхатгирии (инвентаризатсияи) имтиёзҳо гузаронида шуда, феҳристи имтиёзҳои пешниҳодшуда мутобиқ ба шакли замимаи 1 ба Тартиб таҳия карда мешавад. Ҳангоми пешбинӣ намудани имтиёзҳои нав, қатъ гардидани имтиёзҳо ё таъйир ёфтани имтиёзҳои амалкунанда дар феҳрист таъйироти дахлдор ворид карда мешавад. Пешбурди феҳристи имтиёзҳои пешниҳодшуда аз ҷониби мақоми ваколатдор амалӣ карда мешавад; - марҳилаи дуюм - мақоми ваколатдор маблаъи андозҳо ва пардохтҳоеро, ки бинобар сабаби пешниҳод намудани имтиёз ба буҷет ворид нагардидааст (ворид намегардад), дар асоси баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳои аз тарафи мақомоти андоз ва гумрук анҷомдодашуда муайян менамояд; - марҳилаи сеюм - мақоми ваколатдор маблаъи аз ҳисоби пешниҳоди имтиёзҳо ба буҷет вориднагардидаро бо маблаъи самаранокии умумӣ аз ҳисоби пешниҳоди чунин имтиёзҳо муқоиса менамояд.

16. Ҳангоми таҳияи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ натиҷаи баҳодиҳии ниҳоии самаранокии имтиёзҳо ба инобат гирифта мешавад.

17. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо дар асоси таҳлили нишондиҳандаҳои зерин, ки мақомоти андоз, гумрук ва вазорату идораҳои соҳавӣ аз субъектҳои хоҷагидорӣ аз имтиёз бархурдоршуда (нишондиҳандаҳои воқеӣ) ва ё бархурдоршаванда (нишондиҳандаҳои дарназардошташуда) дастрас менамоянд, гузаронида мешавад:

- 1) шумораи кормандон;
- 2) шумораи ҷойҳои нави корӣ, ки дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо таъсис дода шудааст;
- 3) фонди музди меҳнат;
- 4) музди меҳнати миёна;
- 5) арзиши воситаҳои асосӣ, ки тибқи қоидаҳои баҳисобгирии муҳосибӣ ва андозӣ ҳисоб карда шудааст;
- 6) миқдори намудҳои маҳсулоти истеҳсолшуда, иҷрои корҳои анҷомдодашуда, хизматрасониҳои соли молиявии тақвимӣ;
- 7) даромади умумӣ;

8) фоида (зарар); 9) даромаднокӣ (фоиданокӣ), ки ҳамчун қиёси фоида ба даромади умумӣ муайян карда мешавад;

10) маблаъи андози бидуни истифодаи имтиёзҳо муайянкардашуда;

11) маблаъи андози бо истифода аз имтиёзҳо ҳисобкардашуда;

**12)** ҳаҷми маблаъи озои пас аз истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда;

13) самтҳои истифодаи маблаъи озои аз татбиқи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда, ҳамагӣ ва аз ҷумла:

- барои рушди фаъолияти субъекти хоҷагидорӣ, таъмини шуъл, нигоҳдорӣ ва зиёд намудани ҷойҳои корӣ, баланд бардоштани фонди музди меҳнат ва нишондиҳандаи музди меҳнати миёна;

- барои эҳтиёҷоти иҷтимоӣ;

- барои барқарорсозии объектҳои иҷтимоӣ;

- барои мақсадҳои дигар.

18. Мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ дар баробари дастрасии маълумот таҳлили ибтидоии самаранокии имтиёзҳо дар асоси Тартиб гузаронида, инчунин тибқи методикаи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо, ки дар замимаи 9 Тартиб пешбинӣ гардидааст, бо роҳи гузаронидани амалҳои зерин хулосагӯзорӣ менамояд:

- баҳодиҳии самаранокии буҷетии имтиёзҳо мутобиқи замимаи 2 Тартиб;

- баҳодиҳии самаранокии иҷтимоии имтиёзҳо мутобиқи замимаи 3 Тартиб;

- баҳодиҳии самаранокии иқтисодии имтиёзҳо мутобиқи замимаи 4 Тартиб;

- ҳисобкунии маблаъи андозҳо ва пардохтҳои гумрукӣ, бо дар назар доштани истифодаи имтиёзҳо ва маблаъҳои эҳтимолии аз ҳисоби истифодаи имтиёзҳои дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда мутобиқи замимаи 5 Тартиб;

- баҳодиҳии ҷамъбасти талафоти буҷет аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо мутобиқи замимаи 6 Тартиб;

- баҳодиҳии ҷамъбасти самаранокии фаъолияти ҳар як категорияи андозсупоранда ва соҳаи фаъолият ҳангоми истифодаи имтиёзҳо мутобиқи замимаи 7 Тартиб;

- баҳодиҳии самаранокии ҳар як имтиёз аз рӯи категорияи андозсупоранда дар маҷмӯъ ва дар алоҳидагӣ мутобиқи замимаи 8 Тартиб.

19. Натиҷаи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳои аз ҷониби мақомоти ваколатдори соҳавӣ анҷомдодашуда ҳар сол то 1 майи баъди соли ҳисоботӣ ба мақоми ваколатдор пешниҳод карда мешавад.

20. Мақоми ваколатдор натиҷаи баҳодиҳии самаранокии имтиёзхоро баррасӣ намуда, оид ба бекор намудани имтиёзҳои бесамар ва ё тамдид намудани муҳлати истифодаи имтиёзҳои самаранок, инчунин пешбинӣ намудани имтиёзҳои наватӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тақлифҳо пешниҳод менамояд.

21. Ҳисоботи дар рафти баҳогузориҳои самаранокии имтиёзҳо истифодашаванда дар заминаи ҳисоботи андозӣ, омӯрӣ, молиявӣ, инчунин маълумоти дигар асос меёбад.

22. Ҳангоми гузаронидани баҳодиҳӣ бартарият ба ҳисоботи андозию молиявӣ дода шуда, дар сурати мавҷуд ва ё дастрас набудани маълумот ҳисоботи омӯрӣ ва иттилооти дигар истифода мешаванд.

23. Маблаъи аз ҳисоби пешниҳоди имтиёзҳо ба буҷет вориднагардида дар асоси маълумоти аз ҷониби мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ мувофиқи методикаи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо мутобиқи замимаи 9 Тартиб пешниҳодшуда муайян карда мешавад.

## **5. ҲИСОБ ВА НАЗОРАТИ ИМТИЁЗҲО**

24. Субъектҳои хоҷагидор, ки аз имтиёзҳо бархӯрдоранд ва мувофиқан маблаъи озоди аз истифодаи имтиёзҳо боқимондари истифода менамоянд, уҳдадоранд, ҳисоби алоҳидаи ҷунин имтиёзҳо ва маблаъҳоро ба роҳ монанд.

25. Мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ уҳдадоранд, шакли ҳисобот ва пешбурди ҳисоби имтиёзхоро аз ҷониби субъектҳои хоҷагидор дар асоси қонунгузориҳои соҳавӣ ва мутобиқ ба муқаррароти Тартиб таҳия ва таъмин намоянд.

## **6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ**

26. Тартиби мазкур нисбат ба амалиётҳои Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, дигар мақомоти давлатӣ ва хизматрасониҳои молиявӣ, ки хароҷоти андозӣ эътироф намегарданд, татбиқ намешавад.

Замимаи 1  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

## **ФЕҲРИСТИ**

имтиёзҳои андозӣ ва гумрукии пешниҳодшуда ба ҳолати

«\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20 \_\_

| № | Намуди<br>андоз ва (ё)<br>пардохтҳои<br>гумрукӣ | Таркиб ва<br>мазмун<br>имтиёз | Шартҳои<br>пешниҳоди<br>имтиёз | Категорияи<br>гирандагон | Банд, қисми<br>моддаи<br>қонунгузор<br>ӣ |
|---|-------------------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------|--------------------------|------------------------------------------|
| 1 | 2                                               | 3                             | 4                              | 5                        | 6                                        |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |
|   |                                                 |                               |                                |                          |                                          |

Эзоҳ: 1) ҷадвали мазкур аз ҷониби Вазорати молия дар якҷоягӣ бо Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, Кумитаи андоз ва Хадамоти гумрук тартиб дода мешавад;

2) мутобиқ ба қонунгузориҳои ҷорӣ ҳар як имтиёз дар сатри алоҳида дар ҷарда мешавад.

Замимаи 2  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

ҲИСОБИ

баҳодиҳии самаранокии бучетии имтиёзҳо барои давраи  
аз \_\_\_\_\_ соли 20\_\_ то \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

| №   | Нишондиҳандаҳо                                                                                                     | Маблағ | Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------------------------------|
| 1   | 2                                                                                                                  | 3      | 4                              |
| 1.  | Маблағи умумии барои озодкунӣ дарназардошташуда ва ё аз натиҷаи татбиқи имтиёзҳо бамиёномада (бо ҳаз. сомонӣ)      |        | X                              |
| 2.  | Самти истифодабарии маблағҳои аз татбиқи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда буда (озодшуда) дар маҷмӯъ, аз ҷумла: |        | X                              |
| 2.1 | - номгӯи истеҳсолоти иловагии азхудкардашуда, коргоҳҳо, таҷҳизот ва хатҳои нави технологии таъсисдодашуда;         |        | X                              |
| 2.2 | - ҳаҷми истеҳсоли навъҳои нави маҳсулот, (ҳазор сомонӣ);                                                           |        | X                              |
| 2.3 | - нишондиҳандаҳое, ки беҳтар шудани сифат ва хусусиятҳои дигари маҳсулот (кор, хизматрасонӣ)-ро таҷассум мекунанд; |        | X                              |
| 2.4 | - ҳаҷми маҳсулот (кор, хизматрасонӣ), ки барои сифаташон даъво (шикоятҳо) шудааст (ҳазор сомонӣ);                  |        | X                              |
| 2.5 | - шумораи иншооти истеҳсолӣ, ки ба истифода дода шудаанд, бо нишон додани номи онҳо;                               |        | X                              |
| 2.6 | - шумораи маҳсули зеҳнии ба истифода додашуда, аз ҷумла ихтироот, барномаҳо, тамға, патентҳо ва ғайра;             |        | X                              |

|      |                                                                                                                                                                   |   |   |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|
| 2.7  | - ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти имтиёзнок (ҳазор сомонӣ):<br>- дар давраи ҳисоботӣ                                                                                    |   | X |
|      | - дар ҳамин давраи соли гузашта                                                                                                                                   |   |   |
| 2.8  | - маблағи қарзи кредиторӣ барои молҳои қабулшуда, корҳои иҷрошуда, хизматрасонӣ, аз ҷумла муҳдлаташон гузашта (ҳазор сомонӣ)                                      |   | X |
| 2.9  | - шумораи объектҳои ғайриистеҳсоли ба истифода додашуда, бо дарҷи номгуӣ онҳо                                                                                     |   | X |
| 2.10 | - нишондиҳандаҳои ифодакунандаи сифати хизматрасонӣ, ки барои ташкилот ва соҳибкорони инфиродии соҳаҳои ғайриистеҳсоли пешниҳод шудааст:<br>- дар давраи ҳисоботӣ |   | X |
|      | - дар ҳамин давраи соли гузашта                                                                                                                                   |   |   |
| 3.   | Даромади иловагии буҷети давлатӣ дар натиҷаи имтиёзҳо ба дастонида (ҳазор сомонӣ)                                                                                 |   | X |
| 4.   | Самаранокии истифодаи имтиёзҳо (сатри 3 /сатри 1)                                                                                                                 | X |   |

## ҲИСОБИ

баҳодиҳии самаранокии иҷтимоии имтиёзҳо дар давраи ҳисоботӣ  
аз \_\_\_\_\_ соли 20\_\_ то \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

| №  | Нишондиҳандаҳо                                                           | Воҳиди<br>ченак | Дар<br>аввали<br>давраи<br>ҳисобот<br>ӣ | Натиҷаи<br>дарназар-<br>дошташуд<br>а<br>(бадастом<br>ада)<br>ҳангоми<br>истифода<br>и имтиёз | Нишонди-<br>ҳандаҳои<br>самаранок<br>ии<br>иҷтимоӣ |
|----|--------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| 1  | 2                                                                        | 3               | 4                                       | 5                                                                                             | 6 = 5 - 4                                          |
| 1. | Шумораи миёнаи<br>кормандон, умумӣ                                       | нафар           |                                         |                                                                                               |                                                    |
| 2. | Ҷойҳои нави кории<br>таъсисдодашуда дар<br>натиҷаи истифодаи<br>имтиёзҳо | адад            | X                                       |                                                                                               |                                                    |
| 3. | Фонди музди меҳнат,<br>ҳамагӣ, аз ҷумла:                                 | ҳазор<br>сомонӣ |                                         |                                                                                               |                                                    |
|    | - музди миёнаи<br>меҳнат                                                 | ҳазор<br>сомонӣ |                                         |                                                                                               |                                                    |

Эзоҳ: дар сатри 3 фонди музди меҳнат:

- дар сутуни 4 нишондиҳандаи фонди музди меҳнат дар соли тақвими гузашта дарҷ карда мешавад;
- дар сутуни 5 нишондиҳандаи фонди музди меҳнат дар соли тақвими ҳисоботӣ дарҷ карда мешавад.

ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

ҲИСОБИ

баҳодиҳии самаранокии иқтисодии имтиёзҳо дар давраи

аз \_\_\_\_\_ соли 20\_\_ то \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

| №   | Нишондиҳандаҳо                                                                         | Воҳиди<br>ченак | Дар<br>аввали<br>давраи<br>ҳисоботӣ | Натиҷаи<br>бадастомада<br>(дарназардошта<br>шуда) ҳангоми<br>истифодаи<br>имтиёз |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | 2                                                                                      | 3               | 4                                   | 5                                                                                |
| 1.  | Арзиши воситаҳои<br>асосӣ, аз ҷумла:                                                   | ҳазор<br>сомонӣ |                                     |                                                                                  |
| 1.1 | - дар оғози давраи<br>ҳисоботӣ                                                         |                 |                                     |                                                                                  |
| 1.2 | - дар охири давраи<br>ҳисоботӣ                                                         |                 |                                     |                                                                                  |
| 2.  | Шумораи маҳсулоти<br>истеҳсолшудаи (кор,<br>хизматрасонӣ) давраи<br>имтиёзнок, ҳамагӣ: | шумора          |                                     |                                                                                  |
|     | аз ҷумла:                                                                              |                 |                                     |                                                                                  |
| 2.1 | - молҳо                                                                                |                 |                                     |                                                                                  |
| 2.2 | - корҳо                                                                                |                 |                                     |                                                                                  |
| 2.3 | - хизматрасониҳо                                                                       |                 |                                     |                                                                                  |
| 3.  | Ҷоида (зарар)                                                                          | ҳазор<br>сомонӣ |                                     |                                                                                  |
| 4.  | Даромади умумӣ                                                                         | ҳазор<br>сомонӣ |                                     |                                                                                  |
| 5.  | Ҷоиданокӣ<br>(сатри 3/сатри 4)                                                         | %               |                                     |                                                                                  |
| 6.  | Самаранокии<br>истифодаи имтиёзҳо                                                      | x               | x                                   | (сутуни 5/сутуни<br>4)                                                           |

Эзоҳ: Дар сатри 2 шумораи намудҳои нави маҳсулот, мол, кор ё хизматрасонӣ, ки субъектҳо дар натиҷаи пешниҳоди имтиёзҳо истехсол, фуруш, таъмин ё иҷрои онҳоро оғоз намудаанд, дарҷ карда мешавад.

Замимаи 5  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

### ҲИСОБИ

маблағи андозҳо ва пардохтҳои гумрукӣ, бо дар назар доштани истифодаи имтиёзҳо ва маблағҳои эҳтимолии аз ҳисоби истифодаи имтиёзҳои дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда, дар давраи аз «\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20\_\_ то «\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

| №                                     | Нишондиҳандаҳо                                                                                                     | Дар давраи гузаштаи ҳисоботӣ (ҳаз. сомонӣ) | Дар давраи банақшагирӣ (барои давраи воқеӣ), (ҳаз. сомонӣ) |
|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| 1                                     | 2                                                                                                                  | 3                                          | 4                                                          |
| Андоз аз ғоида (андози содакардашуда) |                                                                                                                    |                                            |                                                            |
| 1.                                    | Манбаи андоз                                                                                                       |                                            |                                                            |
| 2.                                    | Меъёри андози ғоида                                                                                                |                                            |                                                            |
| 3.                                    | Меъёри имтиёзноки андози ғоида (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андози ғоида), (%)                                     |                                            |                                                            |
| 4.                                    | Фарқияти меъёри андоз аз ғоида, ки бо назардошти он андози ғоида ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 2 – сатри 3) |                                            |                                                            |
| 5.                                    | Маблағи андози ғоидаи ба буҷет ҳисоб кардашуда, аз ҷумла:                                                          |                                            |                                                            |
| 5.1                                   | бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет ҳисобшуда (сатри 1 хсатри 2)/100                                                    |                                            |                                                            |

|                                 |                                                                                                                |  |  |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 5.2                             | бо назардошти истифодаи имтиёзҳо ба буҷет ҳисобшуда (сатри 1 x 4)/100                                          |  |  |
| 6.                              | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 5.1 – сатри 5.2)           |  |  |
| 7.                              | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 5.2, сутуни 4 – сатри 5.2, сутуни 3)   |  |  |
| Андоз аз арзиши иловашуда (ААИ) |                                                                                                                |  |  |
| 8.                              | Манбаи андоз                                                                                                   |  |  |
| 9.                              | Меъёри стандартии ААИ                                                                                          |  |  |
| 10.                             | Меъёри имтиёзноки ААИ (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи ААИ), (%)                                                   |  |  |
| 11.                             | Фарқияти меъёри ААИ, ки бо назардошти он ААИ ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 9 – сатри 10)                |  |  |
| 12.                             | Маблағи ААИ ба буҷет ҳисобкардашуда, аз ҷумла:                                                                 |  |  |
| 12.1                            | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 8 x сатри 9) / 100                                                     |  |  |
| 12.2                            | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 8 x сатри 11) / 100                                                    |  |  |
| 13.                             | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри. 12.1 – сатри 12.2)        |  |  |
| 14.                             | ААИ барои баҳисобгирӣ                                                                                          |  |  |
| 15.                             | ААИ барои пардохт                                                                                              |  |  |
| 16.                             | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 12.2, сутуни 4 – сатри 12.2, сутуни 3) |  |  |

| Андоz аз истифодабарандагони рохҳои автомобилгард (АИРА) |                                                                                                                    |  |  |
|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 17.                                                      | Манбаи андоz                                                                                                       |  |  |
| 18.                                                      | Меъёри АИРА                                                                                                        |  |  |
| 19.                                                      | Меъёри имтиёзноки АИРА (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андоz АИРА), (%)                                               |  |  |
| 20.                                                      | Фарқияти меъёри АИРА, ки бо назардошти он андоz АИРА ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 18 – сатри 19)           |  |  |
| 21.                                                      | Маблағи АИРА ба буҷет, ҳисобкардашуда, аз ҷумла:                                                                   |  |  |
| 21.1                                                     | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 17 x сатри 18) /100                                                        |  |  |
| 21.2                                                     | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 17 x сатри 20) /100                                                        |  |  |
| 22.                                                      | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андоzсупоранда боқимонда (сатри 21.1 – сатри 21.2)              |  |  |
| 23.                                                      | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 21.2, сутуни 4 – сатри 21.2, сутуни 3)     |  |  |
| Акcизҳо                                                  |                                                                                                                    |  |  |
| 24.                                                      | Манбаи андоz                                                                                                       |  |  |
| 25.                                                      | Меъёри андоz                                                                                                       |  |  |
| 26.                                                      | Меъёри имтиёзноки андози акcиз (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андози акcиз), (%)                                     |  |  |
| 27.                                                      | Фарқияти меъёри андози акcиз, ки бо назардошти он андози акcиз ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 25 – сатри 26) |  |  |

|                            |                                                                                                                                       |  |  |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 28.                        | Маблағи андози аксизии ба<br>буҷет ҳисобкардашуда, аз<br>ҷумла:                                                                       |  |  |
| 28.1                       | - бе истифодаи имтиёзҳо ба<br>буҷет (сатри 24 x сатри 25) / 100                                                                       |  |  |
| 28.2                       | - бо истифодаи имтиёзҳо ба<br>буҷет (сатри 24 x сатри 27) / 100                                                                       |  |  |
| 29.                        | Маблағи дар натиҷаи<br>истифодаи имтиёзҳо, дар<br>ихтиёри андозсупоранда<br>боқимонда (сатри 28.1 – сатри<br>28.2)                    |  |  |
| 30.                        | Аксизҳо барои баҳисобгирӣ                                                                                                             |  |  |
| 31.                        | Аксизҳо барои пардохт                                                                                                                 |  |  |
| 32.                        | Маблағи иловагии ба буҷет дар<br>натиҷаи истифодаи имтиёз<br>воридшуда (сатри 28.2, сутуни 4<br>–сатри 28.2, сутуни 3)                |  |  |
| Андоз аз воситаҳои нақлиёт |                                                                                                                                       |  |  |
| 33.                        | Манбаи андоз                                                                                                                          |  |  |
| 34.                        | Меъёри андоз (бо % нисбат ба<br>нишондиҳанда барои ҳисобҳо)                                                                           |  |  |
| 35.                        | Меъёри имтиёзноки андоз аз<br>воситаҳои нақлиёт (ҳаҷми<br>меъёри пасткардашудаи андоз<br>аз воситаҳои нақлиёт), (%)                   |  |  |
| 36.                        | Фарқияти меъёри андоз аз<br>воситаҳои нақлиёт, ки бо<br>назардошти он андоз ба буҷет<br>пардохт мешавад (%), (сатри 34 –<br>сатри 35) |  |  |
| 37.                        | Маблағи андози аз воситаҳои<br>нақлиёт ҳисобкардашуда, аз<br>ҷумла:                                                                   |  |  |
| 37.1                       | - бе истифодаи имтиёзҳо ба<br>буҷет (сатри 33 x сатри 34) / 100                                                                       |  |  |
| 37.2                       | - бо истифодаи имтиёзҳо ба<br>буҷет (сатри 33 x сатри 36) / 100                                                                       |  |  |

|                                |                                                                                                               |  |  |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 38.                            | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 37.1 – сатри 37.2)         |  |  |
| 39.                            | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 37.2, сутуни 4 –сатри 37.2, сутуни 3) |  |  |
| Андоз аз объектҳои ғайриманқул |                                                                                                               |  |  |
| 40.                            | Манбаи андозбандишавандаи амвол, масоҳат бо м.кв.                                                             |  |  |
| 41.                            | Меъёри андоз аз объектҳои ғайриманқул, (%)                                                                    |  |  |
| 42.                            | Меъёр ва ё масоҳати имтиёзноки андоз аз объектҳои ғайриманқул (% , м <sup>2</sup> )                           |  |  |
| 43.                            | Маблағи андози ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                                  |  |  |
| 43.1                           | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 40 x сатри 41) / 100                                                  |  |  |
| 43.2                           | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 40 x сатри 42) / 100                                                  |  |  |
| 44.                            | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 43.1 – сатри 43.2)         |  |  |
| 45.                            | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 43.2, сутуни 4 –сатри 43.2, сутуни 3) |  |  |
| Андоз аз замин                 |                                                                                                               |  |  |
| 46.                            | Масоҳати қитъаи замин                                                                                         |  |  |
| 47.                            | Меъёри андози замин (маблағ)                                                                                  |  |  |
| 48.                            | Меъёр ва ё масоҳати имтиёзноки андози замин (маблағ, м <sup>2</sup> )                                         |  |  |

|                  |                                                                                                                 |  |  |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 49.              | Маблағи андози ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                                    |  |  |
| 49.1             | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 46 х сатри 47) / 100                                                    |  |  |
| 49.2             | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 46 х сатри 49) / 100                                                    |  |  |
| 50.              | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 49.1 – сатри 49.2)           |  |  |
| 51.              | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 49.2, сутуни 4–сатри 49.2, сутуни 3)    |  |  |
| Андоз аз даромад |                                                                                                                 |  |  |
| 52.              | Манбаи андоз                                                                                                    |  |  |
| 53.              | Меъёри андози даромад (%)                                                                                       |  |  |
| 54.              | Меъёри имтиёзноки андоз аз даромад (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андоз аз даромад), (%)                          |  |  |
| 55.              | Фарқияти меъёри андоз аз даромад, ки бо назардошти он андоз ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 53 – сатри 54) |  |  |
| 56.              | Маблағи андози ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                                    |  |  |
| 56.1             | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 52 х сатри 53) / 100                                                    |  |  |
| 56.2             | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 52 х сатри 55) / 100                                                    |  |  |
| 57.              | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 56.1 – сатри 56.2)          |  |  |

|                                   |                                                                                                                                  |  |  |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 58.                               | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 56.2, сутуни 4 –сатри 56.2, сутуни 3)                    |  |  |
| Андоz аз даромади ғайрирезидентҳо |                                                                                                                                  |  |  |
| 59.                               | Манбаи андоz                                                                                                                     |  |  |
| 60.                               | Меъёри андози даромади ғайрирезидентҳо (%)                                                                                       |  |  |
| 61.                               | Меъёри имтиёзноки андоz аз даромади ғайрирезидентҳо (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андоz аз даромади ғайрирезидентҳо), (%)         |  |  |
| 62.                               | Фарқияти меъёри андоz аз даромади ғайрирезидентҳо, ки бо назардошти он андоz ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 60 – сатри 61) |  |  |
| 63.                               | Маблағи андози ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                                                     |  |  |
| 63.1                              | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 59 x сатри 60) / 100                                                                     |  |  |
| 63.2                              | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 59 x сатри 62) / 100                                                                     |  |  |
| 64.                               | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андоzсупоранда боқимонда (сатри 63.1 – сатри 63.2)                           |  |  |
| 65.                               | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 63.2, сутуни 4 –сатри 63.2, сутуни 3)                    |  |  |
| Андози иҷтимоӣ                    |                                                                                                                                  |  |  |
| 66.                               | Манбаи андоz                                                                                                                     |  |  |
| 67.                               | Меъёри андози иҷтимоӣ (%)                                                                                                        |  |  |
| 68.                               | Меъёри имтиёзноки андози иҷтимоӣ (ҳаҷми меъёри                                                                                   |  |  |

|              |                                                                                                               |  |  |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
|              | пасткардашудаи андоз аз иҷтимоӣ), (%)                                                                         |  |  |
| 69.          | Фарқияти меъёри андози иҷтимоӣ, ки бо назардошти он андоз ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 67 – сатри 68) |  |  |
| 70.          | Маблағи андози ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                                  |  |  |
| 70.1         | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 66 х сатри 67) / 100                                                  |  |  |
| 70.2         | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 66 х сатри 69) / 100                                                  |  |  |
| 71.          | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 70.1 – сатри 70.2)        |  |  |
| 72.          | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 70.2, сутуни 4 –сатри 70.2, сутуни 3) |  |  |
| Боҷи гумрукӣ |                                                                                                               |  |  |
| 73.          | Арзиши гумрукӣ                                                                                                |  |  |
| 74.          | Меъёри боҷи гумрукӣ (%)                                                                                       |  |  |
| 75.          | Меъёри имтиёзноки боҷи гумрукӣ (ҳачми меъёри пасткардашудаи боҷи гумрукӣ), (%)                                |  |  |
| 76.          | Фарқияти меъёри боҷи гумрукӣ, ки бо назардошти он маблағ ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 74 – сатри 75)  |  |  |
| 77.          | Маблағи боҷи гумрукии ба буҷет ҳисобшуда, аз ҷумла:                                                           |  |  |
| 77.1         | - бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 73 х сатри 74) / 100                                                  |  |  |
| 77.2         | - бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 73 х сатри 76) / 100                                                  |  |  |

|                                                              |                                                                                                                              |  |  |
|--------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 78                                                           | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 77.1 – сатри 77.2)                        |  |  |
| 79.                                                          | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 77.2, сутуни 4 – сатри 77.2, сутуни 3)               |  |  |
| Андоз аз арзиши иловашудаи барои воридот (ААИ барои воридот) |                                                                                                                              |  |  |
| 80.                                                          | Манбаи андоз                                                                                                                 |  |  |
| 81.                                                          | Меъёри стандартии ААИ барои воридот                                                                                          |  |  |
| 82.                                                          | Меъёри имтиёзноки ААИ барои воридот (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи ААИ барои воридот), (%)                                     |  |  |
| 83.                                                          | Фарқияти меъёри ААИ барои воридот, ки бо назардошти он ААИ барои воридот ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 81 – сатри 82) |  |  |
| 84.                                                          | Маблағи ААИ барои воридот ба буҷет ҳисобкардашуда, аз ҷумла:                                                                 |  |  |
| 84.1                                                         | бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 80 x сатри 81) / 100                                                                   |  |  |
| 84.2                                                         | бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 80 x сатри 83) / 100                                                                   |  |  |
| 85.                                                          | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри. 84.1 – сатри 84.2)                      |  |  |
| 86.                                                          | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 84.2, сутуни 4 –сатри 84.2, сутуни 3)                |  |  |

| Аксизҳои барои воридот |                                                                                                                                                |  |  |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 87.                    | Манбаи андоз                                                                                                                                   |  |  |
| 88.                    | Меъёри андоз                                                                                                                                   |  |  |
| 89.                    | Меъёри имтиёзноки андози аксизии барои воридот (ҳаҷми меъёри пасткардашудаи андози аксизии барои воридот), (%)                                 |  |  |
| 90.                    | Фарқияти меъёри андози аксиз барои воридот, ки бо назардошти он андози аксиз барои воридот ба буҷет пардохт мешавад (%), (сатри 88 – сатри 89) |  |  |
| 91.                    | Маблағи андози аксиз барои воридот ба буҷет ҳисобкардашуда, аз ҷумла:                                                                          |  |  |
| 91.1                   | бе истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 87 x сатри 88) / 100                                                                                     |  |  |
| 91.2                   | бо истифодаи имтиёзҳо ба буҷет (сатри 87 x сатри 90) / 100                                                                                     |  |  |
| 92.                    | Маблағи дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо, дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда (сатри 91.1 – сатри 91.2)                                         |  |  |
| 93.                    | Маблағи иловагии ба буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёз воридшуда (сатри 91.2, сутуни 4 –сатри 91.2, сутуни 3)                                  |  |  |

Эзоҳ: Амалиёти озод бо нишондиҳандаи 0% дарҷ карда мешавад.

Замимаи 6  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

Ҳисоботи ҷамъбасти  
барои баҳодиҳии талафоти буҷет ҳангоми истифодаи имтиёзҳо ба  
ҳолати  
«\_\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

Намуди андоз ва (ё) пардохтҳои гумрукӣ: \_\_\_\_\_

Таркиб ва мазмуни имтиёз: \_\_\_\_\_

Категорияҳои истифодабарандаи имтиёз: \_\_\_\_\_

| Нишондиҳандаҳо                                                                                 | Дар давраи<br>гузаштаи<br>ҳисоботӣ | Дар давраи<br>ҳисоботӣ (дар<br>давраи воқеӣ) |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------------|
| Манбаи андоз (ҳазор сомонӣ)                                                                    |                                    |                                              |
| Меъёри асосии андоз ба буҷет (%)                                                               |                                    |                                              |
| Меъёри имтиёзноки андоз (%)                                                                    |                                    |                                              |
| Маблағи даромади ба буҷет кам<br>воридгардида, бо сабаби<br>пешниҳоди имтиёз (ҳазор<br>сомонӣ) |                                    |                                              |

Замимаи 7  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва ғумрукӣ

Ҳисоботи ҷамъбасти  
барои баҳодиҳии умумии самаранокии фаъолияти категорияи  
муайяни андозсупорандагон вобаста ба истифодаи имтиёзҳо  
дар давраи «\_\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

Намуди андоз ва (ё) пардохтҳои ғумрукӣ: \_\_\_\_\_

Таркиб ва мазмуни имтиёз: \_\_\_\_\_

Категорияҳои истифодабарандаи имтиёз: \_\_\_\_\_

| Нишондиҳандаҳо                                                                 | Бо ҳазор сомонӣ |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Манбаи андоз дар оғози сол                                                     |                 |
| Манбаи андоз дар охири сол                                                     |                 |
| Арзиши воситаҳои асосӣ дар оғози сол                                           |                 |
| Арзиши воситаҳои асосӣ дар охири соли ҳисоботӣ<br>дар натиҷаи истифодаи имтиёз |                 |
| Фонди музди меҳнат дар оғози сол                                               |                 |
| Фонди музди меҳнат дар ҷамъбасти сол                                           |                 |
| Маблағи умумии самаранокӣ аз пешниҳоди<br>имтиёзҳо                             |                 |

Замимаи 8  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва ғумруки

Ҳисоботи ҷамъбасти  
барои баҳодиҳӣ ба самаранокии имтиёзҳо дар давраи  
«\_\_» \_\_\_\_\_ соли 20\_\_

| №  | Номгӯи категорияи андозсупорандагон | Маблағи ба буҷет ворид нагардида аз ҳисоби имтиёзҳо | Маблағи умумии самаранокӣ | Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо |
|----|-------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------|--------------------------------|
| 1  | 2                                   | 3                                                   | 4                         | 5                              |
| 1. |                                     |                                                     |                           |                                |
| 2. |                                     |                                                     |                           |                                |
| 3. |                                     |                                                     |                           |                                |
| 4. |                                     |                                                     |                           |                                |

Эзоҳ: бо дарназардошти маълумоти замимаҳои 6 ва 7 Тартиб пур карда мешавад.

Замимаи 9  
ба Тартиби пешниҳоди  
имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ

Методикаи  
баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳои пешниҳодшуда-пешниҳодшаванда (минбаъд – имтиёзҳо) дар буриши намудҳои алоҳидаи имтиёзи интихобшуда нисбати ҳар як имтиёзи пешниҳодшуда (пешниҳодшаванда) ва ҳар як андозсупоранда-имтиёзгиранда пеш бурда мешавад.

2. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо дар як сол як маротиба нисбат ба даврае, ки аз 1 январ оғоз гардида, 31 декабри соли ҳисоботӣ ба анҷом мерасад, гузаронида мешавад.

3. Самаранокии имтиёзҳо бо назардошти ҳолатҳои зерин муайян карда мешавад:

- даромадҳои гирифташуда ё дарназардошташудаи андозӣ ба бучет, ки ба истифодаи имтиёзҳо алоқаманд мебошад, иҷрои уҳдадориҳои ба зиммагирифтаи андозсупоранда, аз ҷумла хусусияти сармоягузоришудаи ҳангоми гирифтани имтиёзҳо;

- иҷрои вазифаҳои дигаре, ки бо гирифтани имтиёз ба манфиати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст.

4. Имтиёзҳои бесамар маънои маҷмӯи манфиати ками гирифташуда ё дарназардошташударо дар муқоиса бо талафоти воқеӣ ё банақшагирифтаи бучети Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз натиҷаи пешниҳоди имтиёзҳо ба вуҷуд омадааст, дар назар дорад.

5. Ба ҳар як сана, баҳодиҳии имтиёзҳои ба андозсупоранда додашуда (додашаванда), ки таҷассумкунандаи фаъолияти молиявӣю хоҷагидорӣ ҳар як категорияи андозсупоранда мебошанд, гузаронида мешавад.

## 2. МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ МАҶМӯИ САМАРАНОКӢ

6. Дар асоси маълумоти пешниҳоднамудаи андозсупорандагон мақомоти андоз, гумрук ва мақомоти ваколатдори соҳавӣ ба нишондиҳандаҳои самаранокии ҳар як имтиёз аз рӯи намуди андоз ва категорияи андозсупорандагон бо истифода аз формулаи зерин ҷамъбаст менамоянд:

Делта Б = делта А + делта М + делта В,

ки дар ин ҷо:

Делта Б – маблағи маҷмӯи самаранокии фаъолияти категорияи андозсупорандагон ҳангоми истифодаи имтиёзҳо;

Делта А – афзоиши манбаи андозбандӣ аз рӯи ҳар як имтиёзи андозӣ ва категорияи андозсупорандагон;

Делта М – афзоиши фонди музди меҳнат;

Делта В – афзоиши сармоягузорӣ ба воситаҳои асосӣ.

7. Афзоиши манбаи андозбандӣ аз рӯи ҳар як намуди имтиёз ва категорияи андозсупорандагон ҳамчун фарқи байни манбаъҳои андозбандишаванда дар охири давра ва оғози давраи ҳисоботӣ бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

Делта А = А<sub>о</sub> – А<sub>а</sub>,

ки дар ин ҷо:

А<sub>о</sub> – манбаи андозбандӣ дар охири давраи ҳисоботӣ;

А<sub>а</sub> – манбаи андозбандӣ дар аввали давраи ҳисоботӣ.

8. Афзоиши фонди музди меҳнат ҳамчун фарқият байни фонди музди меҳнат дар охири давраи ҳисоботӣ ва фонди музди меҳнат дар оғози давраи ҳисоботӣ бо истифода аз формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

Делта М = М<sub>о</sub> – М<sub>а</sub>,

ки дар ин ҷо:

М<sub>о</sub> – фонди музди меҳнат дар охири давраи ҳисоботӣ;

М<sub>а</sub> – фонди музди меҳнат дар оғози давраи ҳисоботӣ.

9. Афзоиши сармоягузорӣ ба воситаҳои асосӣ ҳамчун фарқият байни арзиши воситаҳои асосӣ дар охири давраи ҳисоботӣ ва арзиши

воситаҳои асосӣ дар оғози давраи ҳисоботӣ бо истифода аз формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$\Delta B = B_0 - B_a,$$

ки дар инҷо:

$B_0$  – арзиши фондҳои асосӣ дар охири давраи ҳисоботӣ;

$B_a$  – арзиши фондҳои асосӣ дар оғози давраи ҳисоботӣ.

### 3. БАҲОДИҲИИ ТАЛАФОТИ БУЌЕТ БО САБАБИ ПЕШНИҲОДИ ИМТИЁЗҲО

10. Баҳодиҳии талафоти буҷет бо сабаби пешниҳоди имтиёзҳо чунин ҳисоб карда мешавад:

- дар ҳолати пешниҳоди имтиёз дар шакли аз андозбандӣ озод намудани манбаи андоз бо истифода аз формулаи зерин:

$$M_{тб} = M_{кма} \times MA,$$

ки дар ин ҷо:

$M_{тб}$  – маблағи талафоти буҷет (маблағи даромадҳои ба буҷет вориднашуда);

$M_{кма}$  – маблағи (ҳаҷми) камшудаи манбаи андоз бо сабаби пешниҳоди имтиёз;

$MA$  – меёри андози дар давраи пешниҳоди имтиёз амалкунанда;

- дар ҳолати пешниҳоди имтиёз дар шакли бо меёри пасти андоз андозбандӣ кардани манбаъ бо истифода аз формулаи зерин:

$$M_{тб} = \chi_{Ai} \times (MA_c - MA_i),$$

ки дар ин ҷо:

$M_{тб}$  – маблағи талафоти буҷет (маблағи даромадҳои ба буҷет вориднашуда);

$\chi_{Ai}$  – ҳаҷми манбаи андоз, ки нисбати он амали имтиёзи андоз татбиқ мегардад;

$MA_c$  – меёри стандартии андози амалкунанда дар давраи пешниҳоди имтиёз;

$MA_i$  – меёри имтиёзноки андоз.

11. Маблағ ё ҳаҷми манбаи камкардашудаи андоз бо сабаби пешниҳоди имтиёз:

- оид ба андози Ҷоид: маблағи Ҷоиди андозбандишаванда бо меёри нисбатан пасти андозбандӣ;

- оид ба андоз аз арзиши иловашуда: маблағи таҳвил, иҷрои қор ва хизматрасониҳои андозбандишаванда бо меёри нисбатан пасти андозбандӣ;

- оид ба андоз аз фуруш: маблағи даромади андозбандишаванда бо меъёри нисбатан пасти андозбандӣ;

- оид ба андоз аз объектҳои ғайриманқул: масоҳати андозбандишаванда бо меъёри нисбатан пасти андозбандӣ;

- оид ба андози замин: масоҳати объекти андозбандишаванда бо меъёри нисбатан пасти андозбандӣ.

12. Муайянсозии андозаи меъёри имтиёзҳо бо мақсади татбиқи Тартиб нисбат ба ҳар як намуди андоз бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ амалӣ карда мешавад.

#### 4. МЕТОДИКАИ БАҲОДИҲИИ САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО БА КАТЕГОРИЯҲОИ АЛОҲИДАИ АНДОЗСУПОРАНДАГОН

13. Дар ҳолате, ки ташкилоти буҷетӣ гирандаи имтиёзҳо бошад, маблағҳои пешниҳодшавандаи имтиёзҳо бо мақсади Тартиб бояд ҳамчун маблағгузори гуногуни буҷетӣ, ки дар ихтиёрдории андозсупоранда дар шакли суратнок ва содакардашуда мемонад, ҳисобида шавад. Мувофиқан самаранокӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо дар шакли сарфаи воситаҳои буҷетӣ ҳамчун маблағгузори мустақим вобаста ба иҷрои вазифаҳои иҷтимоии андозсупорандагон ва сарфаи хароҷоти трансфертӣ таҷассум мегардад.

14. Ҳисоби самаранокии буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C = M_{\text{Ги}} \times M_{\text{Бт}} \times M_{\text{т}},$$

ки дар ин ҷо:

C – самарайи маблағи буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо;

M<sub>Ги</sub> – маблағи гирифташуда ё дарназардошташудаи даромадҳои андозӣ бо сабаби пешниҳоди имтиёз (маблағи эҳтимолии сарфаи воситаҳои буҷетӣ дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо ва сарфаи дарназардошташуда);

M<sub>Бт</sub> – меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон;

M<sub>т</sub> – муҳлати миёнаи таъхир, алоқаманд ба низоми ҳисоби (зачисление) пардохти андозҳо, пардохти минбаъда ба буҷет ва пешниҳод дар шакли лимити уҳдадориҳои буҷетии ташкилоти буҷетӣ, баробар ба 1/12 соли молиявӣ қабул карда мешавад.

15. Дар сурате, ки субъектҳои хоҷагидорӣ дастгирии давлатиро аз ҳисоби воситаҳои буҷет мегиранд, пас самара аз пешниҳоди имтиёзҳо аз рӯи арзиши баҳододашудаи талафоти эҳтимолии буҷет дар ҳолати бекор кардани чунин намуди дастгирии давлатӣ, ки ба камшавии

ҳаҷми истехсолот ё афзоиши хароҷоти хизматрасонии ин субъектҳо оварда мерасонад, муайян карда мешавад. Дар чунин ҳолат ҳисоб бо формулаи зерин анҷом дода мешавад:

$$C = \Delta A_{\text{и}} \times A_{\text{Хи}} / A_{\text{Х}},$$

ки дар ин ҷо:

C – самараи маблағи буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо;

$\Delta A_{\text{и}}$  – андозаи дастгирии аз ҳисоби воситаҳои буҷет дар ҳаҷми маблағи гирифташуда ё гирифташавандаи даромадҳои андозӣ бо сабаби пешниҳоди имтиёзҳо (маблағи эҳтимолии сарфаи буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо ва сарфаи эҳтимолий);

$A_{\text{Хи}}$  – ҳаҷми истехсол ё арзиши хизматрасониҳо дар шароити пешниҳоди имтиёзҳо;

$A_{\text{Х}}$  – ҳаҷми истехсол ё арзиши хизматрасониҳо дар шароити бе пешниҳоди имтиёзҳо. Чунин тартиб инчунин нисбати субъектҳое, ки аз объектҳои соҳаи иҷтимоӣ истифода менамоянд, татбиқ мегардад.

16. Агар хизматрасонии ин ва ё он субъектҳо хусусияти ҷамъиятиро доро бошад, пас маблағи имтиёзҳои пешниҳодшаванда ҳамчун гуногуншаклии дастгирии буҷетӣ, ки дар ихтиёри андозсупоранда бо тартиби суратнок ва содакардашуда мемонад, ҳисобида мешавад. Самара аз пешниҳоди имтиёзҳо дар сарфакунии маҷмуии воситаҳои буҷетӣ барои маблағгузори мустақими субъектҳо ҷиҳати иҷрои вазифаҳои иҷтимоӣ, сарфаи хароҷоти трансфертӣ ба формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C = M_{\text{Ги}} \times M_{\text{Бт}} \times M_{\text{Т}},$$

ки дар ин ҷо:

C – самараи маблағи буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо;

$M_{\text{Ги}}$  – маблағи гирифташуда ё дарназардошташудаи даромадҳои андозӣ бо сабаби пешниҳоди имтиёз (маблағи эҳтимолии сарфаи воситаҳои буҷетӣ дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо ва сарфаи дарназардошташуда);

$M_{\text{Бт}}$  – меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон;

$M_{\text{Т}}$  – муҳлати миёнаи таъхир, алоқаманд ба низоми ҳисоби пардохти андозҳо, баробар ба 1/12 соли молиявӣ қабул карда мешавад.

17. Агар субъектҳои хоҷагидор объекти маваққатан бекорҳобида (законсервированные) дошта бошад, пас самара аз пешниҳоди имтиёзҳо аз рӯи арзиши баҳододашудаи талафоти эҳтимолии буҷет дар ҳолати бекор кардани чунин намуди дастгирии давлатӣ, ки ба афзоиши арзиши молҳои истехсолшаванда ва хизматрасониҳои ин

субъектҳо оварда мерасонад, дар асоси формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C = A_{\text{Ди}} \times A_{\text{Ми}} / A_{\text{М}},$$

ки дар ин ҷо:

C – самараи маблағи буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо;

A<sub>Ди</sub> – андозаи дастгирии аз ҳисоби воситаҳои буҷет дар ҳаҷми маблағи гирифташуда ё гирифташавандаи даромадҳои андозӣ бо сабаби пешниҳоди имтиёзҳо (маблағи эҳтимолии сарфаи буҷет дар натиҷаи истифодаи имтиёзҳо ва сарфаи эҳтимоли);

A<sub>Ми</sub> – арзиши маҳсулоти молӣ ё хизматрасонӣ бо шароити пешниҳоди имтиёзҳо;

A<sub>М</sub> – арзиши маҳсулоти молӣ ё хизматрасонӣ бе шароити пешниҳоди имтиёзҳо.

18. Агар шахсони воқеӣ, ки ба онҳо имтиёзҳо дода шудааст ва ё дар назар дошта шудааст, барои давлат ва ҷомеа хизматҳои шоиста анҷом дода бошанд, ки чунин хизматҳоро мукофотҳои давлатӣ, унвони фахрӣ, шаҳодатномаи иштирокчии амалҳои ҳарбӣ ва бартарафкунандаи садамаҳои техногенӣ тасдиқ менамояд, он гоҳ маблағи самараи молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо баробар ба маблағи пешниҳоди имтиёзҳо доништа мешавад.

19. Бо ҳамин тартиб баҳодихии имтиёзҳои шахсони воқеӣ, ки ба гурӯҳҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ ғифзнашудаи аҳоли (нафақахӯрон, маҷрӯҳон ва ғайра) мансубанд, анҷом дода мешавад.

20. Самаранокии пешниҳоди имтиёзҳо ҳамчун сарфаи воситаҳои буҷетие, ки барои дастгирии давлатии (иҷтимоии) ин категорияи шахсони воқеӣ ҳангоми пешниҳод нашудани имтиёзҳо зарур аст, доништа шуда, бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$C = (D_{\text{мс}} + M_{\text{ПИ}}) / H_3,$$

ки дар ин ҷо:

C – самараи маблағи буҷетӣ ё молиявӣ аз пешниҳоди имтиёзҳо;

D<sub>мс</sub> – даромади миёнаи сариаҳолии (сарикасии) ин категорияҳои аҳоли;

M<sub>ПИ</sub> – маблағи пешниҳодшудаи имтиёзҳо барои давраи муайяни ҳисоботӣ;

H<sub>3</sub> – ҳадди ниҳоии зиндагонӣ барои ин категорияи аҳоли.

21. Унсурҳои андозбандӣ бо қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон муқаррар шудааст. Ба ғайр аз ин, дар усулҳои баҳодихии самаранокии имтиёзҳо аз рӯи категорияҳои гуногуни андозсупорандагон фарқиятҳо

чой доранд. Баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо дар ҳолати зарурӣ, метавонад бо усули дигар (ба ғайр аз оне ки тибқи Тартиб муайян шудааст), усули индивидуалӣ (фардӣ) барои ҳар як имтиёзҳои амалкунанда дар алоҳидагӣ тибқи тартиби аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ муайяншаванда анҷом дода шавад.

22. Баҳодиҳии самаранокии иҷтимоии пешниҳоди имтиёзҳо бо роҳи муқоисаи нишондиҳандаҳои самараи иҷтимоӣ, ки то лаҳзаи пешниҳоди имтиёзҳо чой доранд, бо нишондиҳандаҳои самараи иҷтимоӣ дар лаҳзаи баҳодиҳӣ ба миён омадаанд, амалӣ карда мешаванд.

23. Барои баҳодиҳии самаранокии иҷтимоии лоиҳаҳои сармоягузори амалишаванда ба сифати нишондиҳандаҳои самараи иҷтимоӣ коэффитсиенти самараи иҷтимоии пешниҳоди имтиёзҳо бо формулаи зерин муайян карда мешавад:

$$КИС = \left( \frac{K_{\text{б}} + K_{\text{мм}}}{2} \right) \times \frac{Ш_{\text{чнк}}}{Ш_{\text{чк}}}$$

ки дар ин ҷо:

КИС - коэффитсиенти самараи иҷтимоии пешниҳоди имтиёзҳо;

$K_{\text{б}}$  – коэффитсиенти таҷассумкунандаи зиёд шудани сатҳи бекорӣ дар маҳалҳои алоҳидаи пешбинишудаи имтиёзҳо (шаҳру ноҳияҳои алоҳида) нисбат ба сатҳи миёнаи бекорӣ дар ҷумҳурӣ;

$K_{\text{мм}}$  – коэффитсиенти таҷассумкунандаи афзоиши сатҳи музди меҳнат ҳангоми пешниҳоди имтиёзҳо ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ нисбат ба сатҳи миёнаи музди меҳнат дар ҷое, ки лоиҳаи сармоягузорӣ амалӣ мегардад;

$Ш_{\text{чнк}}$  – шумораи ҷойҳои нави кории дар натиҷаи пешниҳоди имтиёзҳо таъсисдодашуда;

$Ш_{\text{чк}}$  – шумораи ҷойҳои кории амалкунанда дар минтақаи татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ.

24. Коэффитсиенти таҷассумкунандаи афзоиши сатҳи бекорӣ дар шаҳру ноҳияҳое, ки имтиёзҳо пешбинӣ мешаванд, нисбат ба сатҳи миёнаи бекорӣ дар ҷумҳурӣ бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$K_{\text{би}} = \frac{K_{\text{би}}}{K_{\text{мб}}}$$

ки дар ин ҷо:

$K_b$  – коэффитсиенти бекорӣ;

$K_{би}$  – сатҳи бекорӣ дар минтақаи пешниҳоди имтиёз (шаҳру ноҳияҳои алоҳида);

$K_{мб}$  – сатҳи миёнаи бекорӣ дар ҷумҳурӣ.

25. Коэффитсиенти таҷассумкунандаи афзоиши сатҳи музди меҳнат ҳангоми пешниҳоди имтиёзҳо ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ нисбат ба сатҳи миёнаи музди меҳнат, дар ҷое, ки лоиҳаи сармоягузорӣ амалӣ мегардад, бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад.

$$K_{мм} = \frac{K_{мми}}{K_{ммми}}$$

ки дар ин ҷо:

$K_{мм}$  – коэффитсиенти таҷассумкунандаи афзоиши сатҳи музди меҳнат;

$K_{мми}$  – сатҳи музди меҳнат ҳангоми пешниҳоди имтиёзҳо;

$K_{ммми}$  – сатҳи музди меҳнат дар минтақаи пешниҳоди имтиёзҳо.

26. Барои баҳодихии самаранокии иҷтимоии имтиёзҳо нисбат ба субъектҳои дигар, ки қабулкунандаи имтиёзҳо мебошанд, ҳисоби коэффитсиенти моҳияти иҷтимоидошта бо формулаи зерин муайян карда мешавад:

$$K_{МИ} = MIA / UI,$$

ки дар ин ҷо,

$K_{МИ}$  – коэффитсиенти моҳияти иҷтимоӣ;

$MIA$  – маблағи имтиёзҳои пешниҳодшуда барои ҳамин категорияи қабулкунандаи имтиёзҳо барои давраи дахлдори ҳисоботӣ;

$UI$  – маблағи умумии тамоми имтиёзҳои пешниҳодшуда барои тамоми категорияи имтиёзгирандагон барои давраи дахлдори ҳисоботӣ.

27. Ҳангоми гузаронидани баҳодихӣ нишондиҳандаҳо дар шакли воқеӣ ва пулӣ истифода мешаванд.

## 5. МУАЙЯН НАМУДАНИ САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО

28. Самаранокии имтиёзҳо бо формулаи зерин муайян карда мешавад:

$$Si = \Delta B / Mt_b,$$

ки дар ин ҷо:

$\Delta B$  – маблағи умумии самаранокии фаъолияти категорияи андозсупорандагон ҳангоми истифодаи имтиёзҳо;

Мтб – маблағи талафоти буҷет аз рӯи ҳамин андоз.

29. Агар таносуб ба нишондиҳандаи камтар аз як ҳосил гардад, он гоҳ имтиёзҳо бесамар арзёбӣ карда мешаванд.

30. Агар таносуб ба нишондиҳандаи баробар ба як ва зиёда аз як ҳосил гардад, имтиёзҳо самаранок арзёбӣ карда мешаванд.

31. Барзиёдии маблағи самаранокии умумӣ аз имтиёзҳо нисбат ба маблағи талафоти буҷет баҳои самаранокии имтиёзҳоро ифода менамояд. Дар сурати зиёд будани талафоти буҷет нисбат ба маблағи умумии имтиёзҳои пешниҳодшуда (пешниҳодшаванда) имтиёзҳо бесамар ҳисобида мешаванд. Дар чунин ҳолат имтиёзҳо бояд бозбинӣ ё бекор карда шаванд.